

Srpanj 2018.
Informativni letak nije konačan i nije obvezujuć za Sud

Izvanteritorijalna nadležnost Država stranaka Europske konvencije o ljudskim pravima

Članak 1. (obveza na poštovanje ljudskih prava) Europske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP):

„Visoke ugovorne stranke osigurat će svakoj osobi pod svojom jurisdikcijom prava i slobode određene u odjeljku I. ove Konvencije.“

Djela države počinjena unutar prostora EKLJP-a, ali izvan vlastitog teritorija države

Diplomatski prostori

M. protiv Danske (zahtjev br. 17392/90)

14. listopada 1992. (odluka Europske komisije za ljudska prava¹)

Podnositelj zahtjeva, u pokušaju da napusti Istočnu Njemačku (Njemačka Demokratska Republika) i prijeđe na Zapad (Savezna Republika Njemačka), ušao je u prostore Danskog veleposlanstva u (Istočnom) Berlinu 1988. godine. Na zahtjev danskog veleposlanika, istočnonjemačka policija ušla je u veleposlanstvo, odvela podnositelja zahtjeva, te je on na kraju osuđen na uvjetnu kaznu nakon što je proveo 33 dana u pritvoru. Prigovorio je da je povrijeđeno njegovo pravo na slobodu i sigurnost kada je predan istočnonjemačkoj policiji.

Iz stalne prakse Europske komisije za ljudska prava bilo je razvidno da su ovlašteni zastupnici države, uključujući diplomatske ili konzularne zastupnike, dovodili druge ljude ili imovinu u nadležnost te države u toj mjeri da su izvršavali ovlast nad njima. Stoga su radnje danskog veleposlanika, kojima je podnositelj zahtjeva prigovarao, utjecale na ljude u nadležnosti danskih vlasti.

Vojna prisutnost i politička podrška

Loizidou protiv Turske

23. ožujka 1995. (presuda – prethodni prigovori)

Podnositeljica zahtjeva posebice je prigovorila da su povrijeđena njezina prava vlasništva zbog kontinuirane okupacije i kontrole nad sjevernim dijelom Cipra od strane turskih oružanih snaga koje su ju, u više navrata, spriječile da pristupi svojem domu i drugoj imovini tamo.

1. Zajedno s Europskim sudom za ljudska prava i Odborom ministara Vijeća Europe, Europska komisija za ljudska prava, koja je zasjedala u Strasbourgu od srpnja 1954. do listopada 1999. godine, nadzirala je ispunjavanje obveza država ugovornica na temelju Europske konvencije o ljudskim pravima. Komisija je prestala postojati kad je Sud postao stalan 1. studenoga 1998. godine.

Sud je podsjetio da, iako su člankom 1. (obveza na poštovanje ljudskih prava) Europske konvencije o ljudskim pravima postavljena ograničenja dosega Konvencije, pojam „nadležnost“ prema toj odredbi nije bio ograničen na državni teritorij država ugovornica. Konkretno, odgovornost države mogla je proizlaziti i kada je kao posljedica vojne akcije - bilo zakonite ili nezakonite - izvršavala učinkovitu kontrolu nad nekim područjem izvan svojeg državnog teritorija. Obveza država da na takvim područjima osiguraju prava i slobode iz Konvencije proizašla je iz činjenice da su tamo vršile učinkovitu kontrolu, bilo da se to izvršavalo izravno, putem oružanih snaga države ili putem podređene lokalne uprave. U ovom je predmetu Turska priznala da je podnositeljica zahtjeva izgubila kontrolu nad svojom imovinom kao posljedica okupacije sjevernog dijela Cipra od strane turskih vojnika i osnivanja „Turske Republike Sjevernog Cipra“ („TRSC“) tamo. Turska je izvršavala učinkovitu cjelokupnu kontrolu nad sjevernim Ciprom kroz svoju vojnu prisutnost, što je rezultiralo time da je preuzela odgovornost na temelju Konvencije za politike i djelovanja tijela „TRSC-a“. Slijedom toga, radnje tijela „TRSC-a“, uz potporu turskih snaga, bile su u nadležnosti Turske.

Cipar protiv Turske

10. svibnja 2001. (Veliko vijeće - presuda o osnovanosti zahtjeva)

Predmet se odnosio na situaciju koja je postojala na sjevernom Cipru od provođenja vojnih operacija tamo od strane Turske u srpnju i kolovozu 1974. godine i kontinuirane podjele teritorija Cipra. Cipar je tvrdio da je, unatoč proglašenju „Turske Republike Sjeverni Cipar“ („TRSC“) u studenome 1983. godine, to bio nezakoniti entitet prema međunarodnom pravu, pa je stoga Turska bila odgovorna država za široki raspon povreda Konvencije na tom području. Turska je tvrdila da je „TRSC“ bio politički neovisan od Turske, pa se slijedom toga Turska nije mogla smatrati odgovornom za njegove postupke.

Sud je naglasio da odgovornost Turske temeljem Konvencije ne može biti ograničena samo na radnje njezinih vlastitih vojnika i službenika koji djeluju na sjevernom Cipru, već se odgovornost preuzima i za radnje lokalne uprave („TRSC“) koja je preživljavala na temelju turske vojne i druge potpore. Stoga je Turska bila nadležna na temelju Konvencije.

Manitaras i drugi protiv Turske

3. lipnja 2008. (odluka o dopuštenosti)

Nakon turske intervencije 1974. godine na sjeveru Cipra, prvi podnositelj zahtjeva ostao je živjeti tamo zajedno s malom skupinom ciparskih Grka. U veljači 1998. godine dao je iskaz izaslanstvu Europske komisije za ljudska prava² tijekom postupka *Cipar protiv Turske* (gore citiran), na raspravi u hotelu u Nikoziji. U travnju 1999. godine pronađen je mrtav u svojoj kući. Iako su lokalna tijela zaključila da je umro prirodnom smrću zbog infarkta miokarda, podnositelji zahtjeva - njegovi srodnici - prigovorili su da je ubijen.

Sud je podsjetio na svoj nalaz u predmetu *Cipar protiv Turske* (vidjeti gore) da, imajući učinkovitu sveukupnu kontrolu nad sjevernim Ciprom, odgovornost Turske ne može biti ograničena samo na radnje njezinih vlastitih vojnika i službenika na sjevernom Cipru, već se odgovornost preuzima i za radnje lokalne uprave koja je preživljavala na temelju turske vojne i druge potpore. Slijedi da se nadležnost Turske protezala na čitav niz povreda konvencijskih prava koje se mogu pripisati Turskoj. Područje na kojem su se zbila navodna djela nalazilo se na teritoriju „Turske Republike Sjevernog Cipra“. Stoga je prvi podnositelj zahtjeva spadao pod ovlast i/ili učinkovitu kontrolu, a time i nadležnost Turske.

---

2. Vidjeti fusnotu 1. gore.

Pisari protiv Republike Moldavije i Rusije

20. travnja 2015. (presuda)

Ovaj se predmet bavio pitanjem odgovornosti države za djela ruskog vojnika na mirovnoj kontrolnoj točki u Moldaviji, koja su rezultirala smrću mladića. Predmetna kontrolna točka nalazila se u sigurnosnoj zoni uspostavljenoj nakon sporazuma o okončanju vojnog sukoba 1992. godine u transdnjestarskoj regiji Moldavije, a bila je pod zapovjedništvom ruskih vojnika.

Sud je uočio da ni Ruska Federacija ni Republika Moldavija nisu osporavale svoju nadležnost u ovom predmetu. Zatim je primijetio da kada se državni vojnici raspoređuju na teritoriju druge države, izvanteritorijalna sila koju koriste se može proširiti na nadležnost države da obuhvati one koji su pogođeni djelovanjem njezinih vojnika. U ovom je predmetu Sud primijetio da se radilo o ruskom vojniku koji je upucao mladića na kontrolnoj točki koja se nalazila u sigurnosnoj zoni koju su uspostavili i kojom su zapovijedali ruski vojnici u skladu sa sporazumom kojim se okončao vojni sukob u transdnjestarskoj regiji Moldavije. Stoga je Sud utvrdio da je mladić bio pod nadležnošću Ruske Federacije kada je ustrijeljen. S druge strane, podnositelji zahtjeva - roditelji mladića - smatrali su da moldavska tijela nisu bila odgovorna za smrt njihova sina i da su učinila sve što bi razumno mogla kako bi istražila njegovu smrt; stoga više nisu željeli da se nastavi s ispitivanjem njihova zahtjeva protiv Republike Moldavije. Stoga je Sud, koji je bio uvjeren je da poštovanje ljudskih prava zajamčenih europskom Konvencijom i njezinim protokolima nije od njega tražio da nastavi s ispitivanjem ovog dijela prigovora podnositelja zahtjeva, prihvatio tu želju i odlučio izbrisati sa svojeg popisa predmeta dio zahtjeva koji se odnosi na Republiku Moldaviju.

Chiragov i drugi protiv Armenije

16. lipnja 2015. (Veliko vijeće - presuda o osnovanosti zahtjeva)

Ovaj se predmet odnosio na prigovore šest azerbajdžanskih izbjeglica da se nisu mogli vratiti u svoje domove i imovinu u okrugu Lachin u Azerbajdžanu odakle su bili prisiljeni pobjeći 1992. godine tijekom armensko-azerbajdžanskog sukoba oko Nagorno-Karabakha³.

U predmetu podnositelja zahtjeva, Sud je potvrdio da je Armenija izvršavala učinkovitu kontrolu nad Nagorno-Karabakom i okolnim teritorijima te je stoga imala nadležnost nad okrugom Lachin. Posebice je istaknuo da su brojna izvješća i javne izjave, uključujući od članova i bivših pripadnika armenske vlade, pokazala da je Armenija kroz svoju vojnu prisutnost i pružanje vojne opreme i stručnog znanja bila značajno uključena u sukob Nagorno-Karabakh od samog početka. Armenska vojna potpora i dalje je bila odlučujuća za kontrolu nad teritorijima o kojima je riječ. Nadalje, iz činjenica utvrđenih u predmetu bilo je razvidno da je Armenija dala „Nagorno-Karabakh Republici“ („NKR“) značajnu političku i financijsku potporu; štoviše, njezini su građani morali dobiti armenske putovnice za putovanje u inozemstvo, jer „NKR“ nije bila priznata od strane niti jedne države ili međunarodne organizacije. Zaključno, Armenija i „NKR“ bile su vrlo uključene u gotovo sva važna pitanja, a „NKR“ i njezina uprava preživljavali su zahvaljujući vojnoj, političkoj, financijskoj i drugoj potpori koju je pružala Armenija. Armenija je stoga vršila učinkovitu kontrolu nad Nagorno-Karabakom i okolnim teritorijima.

---

3. Pod sovjetskim sustavom teritorijalne uprave, Nagorno-Karabakh bio je autonomna pokrajina Sovjetske Socijalističke Republike Azerbajdžan. Njegovo se stanovništvo sastojalo od oko 75% etničkih Armenaca i 25% etničkih Azerbajdžanaca. Oružane neprijateljstva započela su 1988. godine, podudarajući se s armenskim zahtjevom za priključivanje pokrajine Armeniji. Azerbajdžan je stekao nezavisnost 1991. godine. U rujnu 1991. sovjetska republika Nagorno-Karabakh najavila je osnivanje „Nagorno-Karabakh Republike“ („NKR“), a u siječnju 1992. godine parlament „NKR-a“ proglasila je nezavisnost od Azerbajdžana. Sukob se postupno pretvorio u pravi rat prije nego što je 1994. godine dogovoren prekid vatre. Unatoč pregovorima za mirno rješenje pod pokroviteljstvom Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS) i Minsk skupine, nije postignuto političko rješenje sukoba. Niti jedna država ili međunarodna organizacija nisu priznale samoproglašenu nezavisnost „NKR-a“.

Vojni, politički i gospodarski utjecaj

Ilaşcu i drugi protiv Moldavije i Rusije

8. srpnja 2004. (Veliko vijeće - presuda)

Podnositelji zahtjeva uhićeni su u lipnju 1992. godine u svojim domovima u Tiraspolu od strane ljudi, od kojih su neki nosili uniforme Četrnaeste vojske bivšeg Saveza Sovjetskih Socijalističkih Republika („SSSR“). Podnositelji zahtjeva bili su optuženi za anti-sovjetske aktivnosti i nezakonitu borbu protiv legitimne vlade države Transdnjestrije, a također su bili optuženi za niz kaznenih djela, uključujući i dva ubojstva. U prosincu 1993. godine „Vrhovni sud Transdnjestarske regije“ osudio je prvog podnositelja zahtjeva na smrt i oduzimanje imovine, a druge podnositelje zahtjeva na zatvor u trajanju od 12 do 15 godina i oduzimanje imovine. Podnositelji zahtjeva prigovorili su, između ostalog, da sud koji ih je osudio nije bio nadležan.

Nadležnost Rusije: Sud je istaknuo da su se tijekom sukoba u Moldaviji između 1991. i 1992. godine snage Četrnaeste vojske SSSR-a, stacionirane u Transdnjestriji, borile sa i u ime transdnjestarskih separatističkih snaga. Osim toga, čak i nakon sporazuma o prekidu vatre od 21. srpnja 1992. godine, ruska su tijela nastavila pružati vojnu, političku i ekonomsku potporu separatističkom režimu. Nadalje, prebacivanje podnositelja zahtjeva od strane ruskih vojnika na separatistički režim moglo je angažirati rusku odgovornost za posljedice djela toga režima. Osim toga, ruska je vojska još uvijek bila stacionirana na području Moldavije. I prije i poslije 5. svibnja 1998. godine, kada je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Rusiju, transdnjestarska regija ostala je pod učinkovitom vlašću, ili barem pod odlučujućim utjecajem Rusije. U svakom slučaju, preživjela je zahvaljujući vojnoj, ekonomskoj, financijskoj i političkoj potpori koju je pružala Rusija. Slijedom toga, postojala je kontinuirana i neprekinuta veza odgovornosti Rusije za sudbinu podnositelja zahtjeva. Stoga su podnositelji zahtjeva spadali pod nadležnost Rusije i ona je preuzela odgovornost za djela koja su bila predmet njihovih prigovora.

Ivanţoc i drugi protiv Republike Moldavije i Rusije

15. studenoga 2011. (presuda)

Predmet se odnosio na produljeni pritvor nakon 8. srpnja 2004. godine, kao i na ograničenje kontakta s obitelji, dvojici muškaraca u nepriznatoj državi poznatoj kao „Moldavska Republika Transdnjestrija“ („MRT“) za terorističke aktivnosti koje su navodno počinjene tijekom transdnjestarskog oružanog sukoba od 1991. do 1992. godine, unatoč presudi Suda u predmetu *Ilaşcu i drugi* (vidjeti gore) u kojoj je presuđeno da Rusija i Moldavija trebaju osigurati njihovo neposredno puštanje na slobodu. U konačnici su pušteni na slobodu u lipnju 2007. godine.

Sud je utvrdio da je, čak i nakon presude *Ilaşcu i drugi* (vidjeti gore) i barem do puštanja podnositelja zahtjeva na slobodu u lipnju 2007. godine, Rusija nastavila održavati bliski odnos s „MRT-om“, pružajući političku, financijsku i ekonomsku potporu separatističkom režimu. Rusija je nastavila ništa ne poduzimati kako bi spriječila povrede Konvencije koje su navodno počinjene nakon 8. srpnja 2004. godine ili okončati situaciju podnositelja zahtjeva u koju su ih dovela ruska tijela. Stoga su podnositelji zahtjeva i dalje bili u nadležnosti Rusije sve dok prva dva podnositelja zahtjeva nisu bila puštena na slobodu na temelju članka 1. (obveza na poštovanje ljudskih prava) Konvencije, a Rusija je stoga preuzela odgovornost za djela koja su bila predmet prigovora.

Catan i drugi protiv Republike Moldavije i Rusije

19. listopada 2012. (Veliko vijeće - presuda)

Ovaj se predmet odnosio na prigovor djece i roditelja iz moldavske zajednice u Transdnjestriji na učinke jezične politike usvojene 1992. i 1994. godine od strane separatističkog režima koji zabranjuje uporabu latinske abecede u školama i naknadne mjere koje su poduzete za provedbu politike. Te su mjere uključivale prisilno deložiranje učenika i nastavnika iz školama u kojima se pohađa nastava na moldavskom/rumunjskom jeziku, kao i prisiljavanje škola na zatvaranje i ponovno otvaranje u drugim prostorima.

U ovoj je presudi Sud ostao pri svojim zaključcima u presudi *Ilaşcu i drugi* (vidjeti gore) da je, u razdoblju od 2002. do 2004. godine, „Moldavska Republika Transdnjestrija“ („MRT“) uspjela preživjeti samo zbog ruske vojne, ekonomske i političke potpore. Sukladno tome, utvrdio je da činjenice kojima su podnositelji zahtjeva prigovarali u ovome predmetu spadaju pod nadležnost Rusije.

Mozer protiv Republike Moldavije i Rusije

23. Veljača 2016. (Veliko vijeće - presuda)

Ovaj se predmet odnosio na pritvor čovjeka osumnjičenog za prijevare, kako su naložili sudovi samoproglašene „Moldavske Republike Transdnjestrije“ („MRT“). Podnositelj zahtjeva posebice je prigovorio da su ga „tijela MRT-a“ nezakonito uhitila i pritvorila te da nije bio prisutan na nekim ročištima u vezi s njegovim pritvorom do suđenja. Nadalje je tvrdio da mu nije pružena medicinska pomoć koja je zahtijevalo njegovo stanje i da je u pritvoru boravio u nehumanim uvjetima. Štoviše, prigovorio je kako je bio spriječen da vidi svoje roditelje i župnika. Naposljetku je prigovorio da nije imao djelotvorno pravno sredstvo u odnosu na te prigovore. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da je za njegove prigovore bile nadležna i Moldavija i Rusija.

Sud je zaključio da su činjenice koje su predmet prigovora bili u nadležnosti i Republike Moldavije i Rusije na temelju članka 1. (obveza na poštovanje ljudskih prava) Konvencije. Posebice je primijetio da, iako Moldavija nije imala učinkovitu kontrolu nad djelima „MRT“ u Transdnjestriji, činjenica da je regija priznata prema međunarodnom javnom pravu kao dio teritorija Moldavije, dovela je do obveze da ta država, na temelju članka 1., iskoristi sva dostupna pravna i diplomatska sredstva kako bi i dalje jamčila uživanje prava iz Konvencije onima koji su tamo živjeli. Što se tiče Rusije, Sud je ostao pri svojim zaključcima iz prethodnih predmeta, u smislu da je „MRT“ mogao nastaviti postojati samo zbog ruske vojne, ekonomske i političke potpore. U takvim je okolnostima visoka razina ovisnosti regije o ruskoj potpori dala jasne naznake da je Rusija nastavila provoditi učinkovitu kontrolu i imati odlučujući utjecaj nad tijelima „MRT-a“. U ovom je predmetu Sud zaključio da Republika Moldavija, ispunivši svoje obveze u odnosu na podnositelja zahtjeva, poduzimanjem značajnih pravnih i diplomatskih napora da ga podrži, nije povrijedila njegova prava na temelju Konvencije. Istovremeno, uzimajući u obzir njegov nalaz da je Rusija vršila učinkovitu kontrolu nad „MRT-om“ tijekom predmetnog razdoblja, Sud je zaključio da je Rusija bila odgovorna za povrede Konvencije.

Sandu i drugi protiv Republike Moldavije i Rusije

17. srpnja 2018.⁴

Ovaj se predmet odnosio na prigovore 1.646 pojedinačnih moldavskih podnositelja zahtjeva i triju društava da nisu mogli pristupiti zemljištu u separatističkoj regiji „Moldavske Republike Transdnjestrije“ („MRT“) ili da su imali druga ograničenja. Podnositelji zahtjeva posebice su tvrdili da su, time što im nisu dopuštala pristup njihovoj zemlji ili time što su uvjetovala plaćanje najma, tijela „MRT“ povrijedila njihova prava.

Prvo je Sud primijetio da su i Moldavija i Rusija nadležne za taj predmet, pa bi stoga mogle biti odgovorne za prigovore. Nadalje je utvrdio da su prava vlasništva podnositelja zahtjeva bila povrijeđena jer nije bilo pravne osnove da „tijela MRT-a“ od njih traže da sklope ugovore o najmu zemljišta, koja su već posjedovali, ili da im uskrate pristup tom zemljištu. Prilikom utvrđivanja odgovornosti svake tužene države za povredu, Sud je utvrdio da je Republika Moldavija, iako nije imala učinkovitu kontrolu nad „MRT-om“, i dalje uvijek imala „pozitivnu obvezu“ poduzeti diplomatske, ekonomske, sudske i druge mjere koje su bile i u njezinoj njegovoj ovlasti i u skladu s međunarodnim pravom. Gledajući na postupke

---

4. Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenima u članku 44. stavku 2. (konačne presude) [Europske konvencije o ljudskim pravima](#).

Republike Moldavije, Sud je utvrdio da je poduzela takve mjere, koje su bile i općenito usmjerene na nastojanje da ponovno uspostavi kontrolu nad regijom i da nadoknadi one na koje utječu ograničenja nametnuta „MRT-u“. Republika Moldavija je stoga ispunila svoje obveze na temelju Konvencije. Što se tiče Rusije, Sud je utvrdio da je pružio ključnu pomoć „MRT-u“, vojnu i financijsku, u toj mjeri da „MRT“ ne bi mogao preživjeti bez takve potpore. Ta je činjenica pokrenula odgovornost Rusije na temelju Konvencije i ta je država stoga bila odgovorna za povredu prava vlasništva podnositelja zahtjeva koja su utvrđena u ovom predmetu.

Djela države počinjena na teritoriju izvan prostora EKLJP-a

Državne sigurnosne snage koje djeluju u inozemstvu

Sanchez Ramirez protiv Francuske

24 Lipanj 1996. (odluka Europske komisije za ljudska prava)

Podnositelj zahtjeva je u osnovi prigovorio svojem lišavanju slobode od strane francuskih tijela. U kolovozu 1994. godine sudanski policajci oteli su ga i predali francuskim policajcima, koji su ga stavili na francuski vojni zrakoplov, odveli ga u francusku vojnu bazu i, kad je stigao tamo, uručili mu nalog za uhićenje kojeg je izdao francuski sudac u vezi s eksplozijom bombe u automobilu 1982. godine u Parizu.

Europska komisija za ljudska prava napomenula je da je podnositelj zahtjeva predan u pritvor francuskim policajcima i lišen svoje slobode u francuskom vojnom zrakoplovu. Stoga je, od trenutka njegove predaje francuskim policajcima, podnositelj zahtjeva bio pod djelotvornom ovlašću, a time i nadležnošću Francuske, čak i ako se ta ovlast, u danim okolnostima, izvršavala u inozemstvu.

Öcalan protiv Turske

12. svibnja 2005. (Veliko vijeće - presuda)

Za vrijeme događaja o kojima je riječ, turski su sudovi izdali sedam naloga za uhićenje podnositelja zahtjeva, te je Interpol izdao obavijest o tome da je tražen (crvena tjeralica). Bio je optužen za osnivanje oružane bande u svrhu uništenja cjelovitosti turske države te poticanje terorističkih akata koji su doveli do gubitka života. U veljači 1999. godine, pod spornim okolnostima, odveden je u zrakoplov u zračnoj luci u Nairobiju (Kenija) i uhićen od strane turskih službenika. Tada je zrakoplovom prebačen do Turske. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je Turska povrijedila niz njegovih konvencijskih prava.

Sud je utvrdio da su podnositelja zahtjeva uhitili pripadnici turskih snaga sigurnosti unutar zrakoplova registriranog u Turskoj u međunarodnoj zoni zračne luke u Nairobiju. Bilo je nesporno da je podnositelj zahtjeva, neposredno nakon što su ga kenijski službenici predali turskim službenicima, stvarno bio pod turskom ovlašću i stoga unutar njezine nadležnosti, iako je u tom slučaju Turska izvršavala svoju ovlast izvan svojeg teritorija. Istina je da je podnositelj zahtjeva bio fizički prisiljen vratiti se u Tursku od strane turskih službenika i da je bio pod njihovom ovlašću i kontrolom nakon njegova uhićenja i vraćanja u Tursku.

Vojna intervencija koja ne vrši učinkovitu kontrolu

Banković i drugi protiv Belgije i 16 drugih država ugovornica

19. prosinca 2001. (Veliko vijeće - odluka o dopuštenosti)

Ovaj je zahtjev podnijelo šestoro ljudi koji su živjeli u Beogradu (Srbija) protiv 17 zemalja članica NATO-a koje su također bile države ugovornice Europske konvencije o ljudskim pravima. Podnositelji zahtjeva posebice su prigovorili bombardiranju od strane NATO-a, u sklopu njegove akcije zračnih udara tijekom sukoba na Kosovu, sjedišta srpske radiotelevizije u Beogradu koje je prouzročilo štetu na zgradi i nekoliko smrtnih slučajeva.

---

5. Vidjeti fusnotu 1. gore.

Sud je bio uvjeren da, iako međunarodno pravo nije isključivalo izvanteritorijalno djelovanje države, nadležnost je, kao opće pravilo, bila definirana i ograničena suverenim teritorijalnim pravima drugih mjerodavnih država. Utvrdio je da su ostale osnove za nadležnost bile iznimne i zahtijevale posebno opravdanje u posebnim okolnostima svakog predmeta. Sud je nadalje primijetio da je Konvencija višestrani međunarodni ugovor koji u osnovi djeluje u regionalnom kontekstu, posebice u pravnom prostoru država ugovornica. Tadašnja Savezna Republika Jugoslavija jasno nije spadala u taj pravni prostor. Sud stoga nije bio uvjeren da je postojala jurisdikcijska veza između žrtava i tuženih država te je zahtjev proglasio nedopuštenim.

Issa i drugi protiv Turske

16. studenoga 2004. (presuda)

Prema navodima podnositelja zahtjeva, irački državljani, skupina njegovih srodnika - pastira iz iračke pokrajine blizu turske granice - naišli su na turske vojnike u brdima koji su navodno vršili vojne operacije na tom području i koji su ih odmah zlostavljali i napali. Nakon povlačenja turskih vojnika s toga područja, tijela pastira pronađena su s rupama od metaka i s nanesenim teškim ozljedama.

Sud je podsjetio da pojam „nadležnosti“ prema Konvenciji nije bio ograničen na državni teritorij država ugovornica. U iznimnim okolnostima djela država ugovornica koja se počinje izvan njihova teritorija, ili koja su tamo proizvela učinke, mogla bi predstavljati izvršavanje njihove nadležnosti. Odgovornost u takvim situacijama proizlazi iz činjenice da se članak 1. (obveza na poštovanje ljudskih prava) Konvencije ne može tumačiti tako da dopušta državi ugovornici da počini povrede Konvencije na teritoriju druge države, koje nije mogla počinuti na vlastitom teritoriju. Međutim, Sud nije mogao utvrditi, na temelju dokaza koji su mu dostupni, jesu li srodnici podnositelja zahtjeva ubijeni tijekom pučnjave od strane turskih vojnika. Stoga Sud nije bio uvjeren da su srodnici podnositelja zahtjeva bili u nadležnosti Turske u smislu članka 1. Konvencije.

Saddam Hussein protiv Albanije, Bugarske, Hrvatske, Republike Češke, Danske, Estonije, mađarske, Islanda, Irske, Italije, Latvije, Litve, Nizozemske, Poliske, Portugala, Rumunjske, Slovačke, Slovenije, Turske, Ukrajine i Ujedinjene Kraljevine

14. ožujka 2006. (odluka o dopuštenosti)

Podnositelj zahtjeva, bivši predsjednik Iraka, prigovorio je svojem uhićenju, pritvoru i predaji iračkim tijelima te svojem suđenju u tijeku i njegovom ishodu. Tvrдио je da spada pod nadležnost svih tuženih država, zato što su one bile okupacijske snage u Iraku, zato što je bio pod njihovom neposrednom vlašću i kontrolom ili zato što su bile odgovorne za djela svojih predstavnika u inozemstvu. Nadalje je tvrdio da je ostao pod njihovom nadležnošću nakon prijenosa vlasti i njegove predaje iračkim tijelima u lipnju 2004. godine, jer su tužene države i dalje imale *de facto* kontrolu u Iraku.

Sud je primijetio da su koalicijske snage, koje je predvodio general SAD-a, napale Irak u ožujku 2003. godine. Iako je veći dio snaga i potpore došao iz Sjedinjenih Država i Ujedinjene Kraljevine, pretpostavljao je u svrhu predmeta da su koalicijske snage uključivale potporu svake od država stranaka Konvencije navedenih u prigovoru. Međutim, utvrdio je se da podnositelj zahtjeva nije osvrnuo na ulogu i odgovornosti svake od tuženih država ili podjelu rada/moći između njih i SAD-a. Nadalje, nije naveo koja tužena država (osim SAD-a) ima (i, ako ima, kakav) utjecaj ili uključenost u njegovo uhićenje, pritvor i predaju. Sukladno tome, Sud je utvrdio da ne postoji jurisdikcijska veza između podnositelja zahtjeva i tuženih država u smislu članka 1. (obveza na poštovanje ljudskih prava) Konvencije.

Behrami i Behrami protiv Francuske

31. svibnja 2007. (Veliko vijeće - odluka o dopuštenosti)

U vrijeme događaja, Mitrovica je bila u dijelu Kosova za koji je bila odgovorna multinacionalna brigada koju je predvodila Francuska; to je bila jedna od četiriju brigada koje su sačinjavale prisustvo međunarodne sigurnosne snage (KFOR) na Kosovu, ovlaštene Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 1244 iz lipnja 1999. godine. U ožujku 2000. dječak se igrao na tom području sa svojim prijateljima kada su pronašli i aktivirali nedetoniranu kazetnu bombu koju je NATO bacio tijekom bombardiranja 1999. godine. Bomba je ubila jedno dijete i teško ozlijedila drugo dijete. Nakon odbijanja pokretanja kaznenog postupka u vezi s incidentom, podnositelji zahtjeva tvrdili su da su smrt i ozljede djece bile posljedica neuspjeha francuskih vojnika KFOR-a da obilježe i/ili deaktiviraju nedetonirane kazetne bombe za koje je KFOR znao da su prisutne na mjestu o kojem je riječ.

Sud je smatrao da se pitanje postavljeno u ovom predmetu manje odnosilo na to je li Francuska vršila izvanteritorijalnu nadležnost na Kosovu, nego, što je puno važnije, je li Sud bio nadležan ispitati na temelju Konvencije doprinos Francuske relevantnoj civilnoj i sigurnosnoj prisutnosti koja vrši kontrolu na Kosovu. Utvrdio je da je nadzor nad razminiranjem na Kosovu bio povjeren Misiji privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu (UNMIK), dakle UN-u, s obzirom da je Vijeće sigurnosti UN-a donijelo Rezoluciju 1244 kojom se uspostavljaju UNMIK i KFOR. UN je imao pravnu osobnost odvojenu od one svojih država članica i nije bio ugovorna stranka Konvencije. Budući da su se UNMIK i KFOR za njihovu učinkovitost oslanjali na potporu država članica, Konvencija se nije mogla tumačiti na način zbog kojih bi djela ili propusti ugovornih stranaka podlijevala kontroli Suda. Ukoliko bi se to učinilo umiješalo bi se u ispunjenje ključne misije UN-a da očuva mir. Sud je zaključio da nije bilo potrebno ispitati pitanje njegove nadležnosti da sasluša prigovore protiv Francuske o izvanteritorijalnim djelima ili propustima.

Vojna intervencija koja vrši učinkovitu kontrolu

Markovic i drugi protiv Italije

14. prosinca 2006. (Veliko vijeće - presuda)

Ovaj se zahtjev odnosio na tužbu za naknadu štete koju su podnijeli podnositelji zahtjeva na talijanskim sudovima zbog smrti njihovih srodnika kao posljedice zračnih udara od strane NATO Saveza protiv Savezne Republike Jugoslavije 23. travnja 1999. godine.

Sud je utvrdio da, kada su podnositelji zahtjeva podnijeli tužbu na talijanskim sudovima, nedvojbeno je postojala jurisdikcijska veza u smislu članka 1. (obveza na poštovanje ljudskih prava) Konvencije.

Pad i drugi protiv Turske

28. lipnja 2007. (odluka o dopuštenosti)

Ovaj se zahtjev odnosio na navodno ubojstvo sedam iranskih muškaraca u sjeverozapadnom Iranu od strane turskih vojnika u svibnju 1999. godine. Turska je priznala da je bombardirala područje iz helikoptera jer je sumnjala da su u vrijeme događaja tamo bili teroristi. Također je tvrdila da je, kako bi održala dobre odnose s Iranom, pristala platiti iznos naknade koju su iranska tijela zahtijevala za ubojstva. Obitelji žrtava odbile su uzeti novac.

Sud je posebice ponovio da se državu može pozvati na odgovornost za povrede Konvencije od strane osoba koje su se nalazile na državnom području neke druge države koja nije bila dio pravnog prostora država ugovornica, ali za koje se utvrdilo da su pod vlašću i kontrolom te prve države putem njenih predstavnika koji djeluju - bilo zakonito ili nezakonito - u toj drugoj državi. U ovome predmetu između stranaka nije bilo sporno da su žrtve navodnih događaja bile u nadležnosti Turske. Sud je ustanovio da nije bilo potrebno utvrditi točno mjesto događaja, s obzirom da je turska Vlada već priznala da je paljba iz njezinih helikoptera

dovela do ubojstva rodbine podnositelja zahtjeva. Prema tome, žrtve su u mjerodavno vrijeme bile u nadležnosti Turske.

Vojna prisutnost

Al-Saadoon i Mufdhi protiv Ujedinjene Kraljevine

30. lipnja 2009. (odluka o dopuštenosti)⁶

Ovaj se predmet odnosio na prigovor dvojice iračkih državljana optuženih za sudjelovanje u ubojstvu dvaju britanskih vojnika nedugo nakon invazije na Irak 2003. godine, da su ih britanska tijela u Iraku predala u irački pritvor, izloživši ih tako stvarnoj opasnosti od nepoštenog suđenja, nakon čega bi uslijedilo izvršenje kazne smrti vješanjem.

Sud je smatrao da su tijela Ujedinjene Kraljevine imala potpunu i isključivu kontrolu, prvo kroz izvršavanje vojne sile, a potom i po zakonu, nad pritvorskim objektima u kojima su podnositelji zahtjeva držani. Utvrdio je da su podnositelji zahtjeva bili u nadležnosti Ujedinjene Kraljevine i ostali u njegovoj nadležnosti do njihove fizičke predaje u pritvor iračkim tijelima dana 31. prosinca 2008. godine.

Al-Skeini i drugi protiv Ujedinjene Kraljevine

7. srpnja 2011. (Veliko vijeće - presuda)

Ovaj se predmet odnosio na smrt šest bliskih srodnika podnositelja zahtjeva u Al-Basrahu, Južni Irak, 2003. godine, dok je Ujedinjena Kraljevina bila okupatorska sila: tri su žrtve ustrijeljene ili su im zadane smrtonosne rane od strane britanskih vojnika; jedna je ustrijeljena i zadane su joj smrtonosne rane tijekom razmjene vatre između britanske patrole i nepoznatih strijelaca; jednu su tukli britanski vojnici, a zatim je bačena u rijeku, u kojoj se utopila; a jedna je umrla u britanskoj vojnoj bazi, s 93 ozljede pronađene na njezinu tijelu. Glavno je pitanje u ovom predmetu bilo je li se Europska konvencija o ljudskim pravima primjenjivala u odnosu na ubojstva iračkih civila u Iraku od strane britanskih vojnika između svibnja i studenoga 2003. godine. Sud je morao odlučiti spada li rodbina podnositelja zahtjeva pod nadležnost Ujedinjene Kraljevine u smislu članka 1. (obveza na poštovanje ljudskih prava) Konvencije.

Sud se posebice pozvao na svoju raniju sudsku praksu u kojoj je smatrao da se od države obično traži da primjenjuje Konvenciju samo na svojem teritoriju. Izvanteritorijalni čin bi spadao pod nadležnost države na temelju Konvencije samo u iznimnim okolnostima. Jedna od takvih iznimaka utvrđena u sudskoj praksi Suda bila je kada je država koja je obvezana Konvencijom vršila javne ovlasti na teritoriju druge države.

U ovom predmetu, nakon uklanjanja baasističkog režima i do uspostavljanja privremene vlade, Ujedinjena Kraljevina (zajedno sa Sjedinjenim Državama) preuzela je u Iraku izvršavanje nekih od javnih ovlasti koje obično vrši suverena vlada. Konkretno, Ujedinjena Kraljevina preuzela je vlast i odgovornost za održavanje sigurnosti u jugoistočnom dijelu Iraka. U tim izuzetnim okolnostima postojala je jurisdikcijska veza između Ujedinjene Kraljevine i pojedinaca ubijenih tijekom sigurnosnih operacija koje su vodili britanski vojnici u razdoblju od svibnja 2003. do lipnja 2004. godine. Budući da su srodnici podnositelja zahtjeva bili ubijeni uslijed sigurnosnih operacija Ujedinjene Kraljevine tijekom tog razdoblja, Ujedinjena Kraljevina bila je dužna provesti istragu o njihovoj smrti.

Al-Jedda protiv Ujedinjene Kraljevine

7. srpnja 2011. (Veliko vijeće - presuda)

Ovaj se predmet odnosio na pritvor iračkog civila preko tri godine (2004. - 2007.) u pritvorskom centru u Basrahu, Irak, kojim upravljaju britanske snage. Vlada Ujedinjene Kraljevine tvrdila je da se pritvor podnositelja zahtjeva može pripisati Ujedinjenim narodima (UN), a ne Ujedinjenoj Kraljevini.

Sud je primijetio da u vrijeme invazije u ožujku 2003. godine nije postojala rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a kojom bi se predviđala raspodjela uloga u Iraku ako bi se

⁶. Sud je 2. ožujka 2010. godine donio [presudu](#) u ovome predmetu.

postojeći režim smijenio. U svibnju 2003. Ujedinjena Kraljevina i Sjedinjene Države, nakon smjene dotadašnjeg režima, preuzele su kontrolu nad pružanjem sigurnosti u Iraku; UN-u je imao ulogu u pružanju humanitarne pomoći, podržavajući rekonstrukciju Iraka i pomažući u formiranju prijelazne iračke Vlade, ali nije imao ulogu u pogledu sigurnosti. Sud nije smatrao da je naknadnom Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a promijenjen taj položaj. Budući da Vijeće sigurnosti UN-a nije imalo ni učinkovitu kontrolu ni krajnju ovlast i kontrolu nad djelima i propustima postrojbi unutar multinacionalnih snaga, pritvor podnositelja zahtjeva nije se mogao pripisati UN-u. Pritvor je vršen u pritvorskoj ustanovi u gradu Basrah, pod isključivom kontrolom britanskih snaga. Stoga je podnositelj zahtjeva čitavo vrijeme bio pod nadležnošću i kontrolom Ujedinjene Kraljevine. Sud se stoga složio s većinom Gornjeg doma da se pritvor podnositelja zahtjeva može pripisati Ujedinjenoj Kraljevini i da je, dok je bio pritvoren, bio u nadležnosti Ujedinjene Kraljevine u smislu članka 1. (obveza na poštovanje ljudskih prava) Konvencije.

Hassan protiv Ujedinjene Kraljevine

16. rujna 2014. (Veliko vijeće - presuda)

Ovaj se predmet odnosio se uhićenje brata podnositelja zahtjeva od strane britanskih oružanih snaga i njegov pritvor u kampu Bucca u Iraku (u blizini Um Qasra). Podnositelj zahtjeva posebice je tvrdio da je njegov brat uhićen i pritvoren od strane britanskih snaga u Iraku i da je njegovo mrtvo tijelo, koje je imalo tragove mučenja i pogubljenja, kasnije pronađeno u neobjašnjivim okolnostima.

Sud je utvrdio da je brat podnositelja zahtjeva bio u nadležnosti Ujedinjene Kraljevine između vremena njegova uhićenja od strane britanskih vojnika, u travnju 2003. godine, sve do njegova puštanja iz autobusa koji ga je odveo iz kampa Bucca pod vojnom pratnjom do točke za puštanje, u svibnju 2003. godine. Sud posebice nije uvjerila tvrdnja Vlade Ujedinjene Kraljevine da se nadležnost ne bi trebala primjenjivati u fazi aktivnog neprijateljstva međunarodnog oružanog sukoba, kada su predstavnici države ugovornice djelovali na teritoriju na kojem nisu bili okupacijska sila, i kada bi postupanje države trebalo umjesto toga podlijegati pretpostavkama međunarodnog humanitarnog prava. Sud nije prihvatio ni drugu tvrdnju Vlade o isključenju nadležnosti, što se tiče razdoblja nakon što je brat podnositelja zahtjeva ušao u kamp Bucca, jer je to podrazumijevalo prijenos nadležnosti s Ujedinjene Kraljevine na Sjedinjene Države. Naposljetku, bilo je razvidno da je brat podnositelja zahtjeva, kada je odveden u prostor za čuvanje civila radi puštanja na slobodu, ostao u rukama naoružanog vojnog osoblja i pod vlašću i kontrolom Ujedinjene Kraljevine do trenutka kada je izašao iz autobusa koji ga je odvezao iz kampa.

Jaloud protiv Nizozemske

20. studenoga 2014. (Veliko vijeće - presuda)

Ovaj se predmet odnosio na istragu od strane nizozemskih tijela o okolnostima smrti iračkog civila (sina podnositelja zahtjeva) koji je umro od prostrijelnih rana u Iraku u travnju 2004. godine u incidentu koji je uključivao pripadnike Nizozemske kraljevske vojske. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da istraga o ubojstvu njegova sina nije bila dovoljno neovisna niti učinkovita.

Sud je utvrdio da prigovor na istragu incidenta - koji se dogodio na području pod zapovjedništvom časnika oružanih snaga Ujedinjene Kraljevine - spada u nadležnost Nizozemske u smislu članka 1. (obveza na poštovanje ljudskih prava) Konvencije. Posebice je napomenuo da Nizozemska nije oslobođena svoje nadležnosti samo zato što je prihvatila operativnu kontrolu časnika Ujedinjene Kraljevine. Kao što je bilo razvidno iz dopisa ministara vanjskih poslova i obrane nizozemskom parlamentu, iz lipnja 2003. godine, u vezi sa sudjelovanjem nizozemskih snaga u Stabilizacijskim postrojbama u Iraku, Nizozemska je zadržala punu kontrolu nad svojim vojnim osobljem u Iraku. Iz izvoda Memoranduma o razumijevanju za Multinacionalnu diviziju Jugoistok, kojem je Vlada Nizozemske dala pristup Sudu, također proizlazi da je izrada različitih pravila o uporabi sile ostala u domeni

pojedinačnih država slanja. Iako je kontrolnu točku na kojoj je počinjeno ubojstvo uspostavilo osoblje Iračkog ICDC-a (Snage iračke civilne obrane), ICDC su nadgledali službenici iz koalicijskih snaga. S obzirom na ta razmatranja, Sud je utvrdio da Nizozemske trupe nisu bile na raspolaganju niti jednoj sili, bilo Iraku ili Ujedinjenoj Kraljevini.

Djela na otvorenom moru

Medvedev i drugi protiv Francuske

23. ožujka 2010. (Veliko vijeće - presuda)

Podnositelji zahtjeva bili su članovi posade teretnog broda registriranog u Kambodži. Kako su francuska tijela sumnjala da je plovilo prevozilo značajne količine narkotika za distribuciju u Europi, francuska mornarica ga je zaustavila nadomak obale Capo Verdea i zatvorila posadu u njihove odaje na plovilu u pratnji francuske vojne straže. Podnositelji zahtjeva tvrdili su da su nezakonito lišeni slobode, posebice zato što francuska tijela nisu imala nadležnost.

Sud je smatrao da je Francuska imala potpunu i isključivu kontrolu nad kambodžanskim plovilom i njegovom posadom, barem *de facto*, od trenutka njegova presretanja, stalno i neprekidno. Osim presretanja plovila, francuska su tijela naložila njegovo preusmjeravanje, a posada je ostala pod kontrolom francuske vojske tijekom putovanja u Brest u Francuskoj. Prema tome, podnositelji zahtjeva bili su pod stvarnom nadležnošću Francuske.

Hirsi Jamaa i drugi protiv Italije

23. veljače 2012. (Veliko vijeće - presuda)

Predmet se odnosio na somalijske i eritrejske migrante koji su putovali iz Libije, koje su talijanska tijela presrela na moru i vratila u Libiju.

Sud je utvrdio da je Italija bila nadležna za podnositelje zahtjeva u smislu članka 1. (obveza na poštovanje ljudskih prava) Konvencije. Ponovio je načelo međunarodnog prava, sadržano u talijanskom Pomorskom zakoniku, da plovilo koje plovi na otvorenom moru podliježe isključivoj nadležnosti države pod čijom zastavom plovi. Događaji su se dogodili u potpunosti na brodovima talijanskih oružanih snaga čiji se posada sastojala isključivo od talijanskog vojnog osoblja. U razdoblju između ukrcaja na brodove i predaje libijskim tijelima, podnositelji zahtjeva bili su pod stalnom i isključivom *de jure* i *de facto* kontrolom talijanskih tijela. Prema tome, događaji koji su doveli do navodnih povreda spadali su pod nadležnost Italije u smislu članka 1. Konvencije.

Djela države na njezinom vlastitom teritoriju koja proizvode učinak u drugoj državi

Soering protiv Ujedinjene Kraljevine

7. srpnja 1989. (presuda)

Podnositelj zahtjeva, njemački državljanin, nalazio se u zatvoru u Engleskoj do izručenja Sjedinjenim Američkim Državama (SAD) kako bi se suočio s optužbom za ubojstvo roditelja svoje djevojke. Prigovorio je da je, unatoč diplomatskim uvjerenjima, riskirao da bude osuđen na smrt ako bude izručen SAD-u. Posebice je tvrdio da bi, zbog „fenomena čekanja na izvršenje smrtne kazne“ pri čemu su ljudi proveli nekoliko godina izloženi iznimnom stresu i psihološkoj traumi čekajući smaknuće, ako bude izručen, bio bi podvrgnut nečovječnom i ponižavajućem postupanju i kažnjavanju.

Sud je podsjetio da Konvencija ne uređuje postupke država koje nisu njezine stranke, niti zahtjeva od država ugovornica da nametnu konvencijske standarde drugim državama. Međutim, odluka države ugovornice da izruči nekoga mogla bi pokrenuti odgovornost te države na temelju Konvencije, ako je postojao rizik da će osoba biti mučena ili na drugi način zlostavljana ako se izruči. Nije bilo upitno

utvrđivanje odgovornosti zemlje primateljice. Prema Konvenciji, država ugovornica izručiteljica bila je odgovorna zbog svoje radnje koja je izložila pojedinca zabranjenom zlostavljanju. Sud je zaključio da bi Ujedinjena Kraljevina povrijedila članak 3. (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kazne) Konvencije da je podnositelj zahtjeva izručen SAD-u.

Mohammed Ben El Mahi i drugi protiv Danske

11. prosinca 2006. (odluka o dopuštenosti)

Podnositelji zahtjeva bili su marokanski državljani koji živi u Maroku i dvije marokanske udruge koje djeluju u toj zemlji. U rujnu 2005. godine danske novine u privatnom vlasništvu objavile su dvanaest strip-karikatura proroka Muhameda, od kojih ga je najkontraverznija prikazala s bombom u turbanu. Nekoliko muslimanskih organizacija u Danskoj naknadno se žalilo danskoj policiji da su stripovi predstavljali bogohuljenje i vjersku uvredu. Nakon odbijanja tužitelja da pokrene kazneni postupak protiv novina, podnositelji zahtjeva prigovorili su da je Danska dopustila tu objavu.

Sud je posebice podsjetio da samo u iznimnim okolnostima djela država ugovornica koja se počine izvan njihova teritorija ili koja su tamo proizvela učinke predstavljaju izvršavanje njihove nadležnosti u smislu članka 1. (obveza na poštovanje ljudskih prava) Konvencije. Odgovornost u takvim situacijama proizlazi iz činjenice da se članak 1. ne može tumačiti tako da dopušta državi stranki da počini povrede Konvencije na teritoriju druge države, koje ne bi smjela počinuti na vlastitom teritoriju. Međutim, u ovom se predmetu nije radilo o takvim iznimkama. Ovdje su podnositelji zahtjeva bili marokanski državljani, s prebivalištem u Maroku, i dvije marokanske udruge koje su bile osnovane i djelovale u toj zemlji. Sud je utvrdio da ne postoji jurisdikcijska veza između bilo kojeg od podnositelja zahtjeva i Danske, niti bi podnositelji zahtjeva mogli spadati pod nadležnost Danske zbog bilo kojeg izvanteritorijalnog čina. Sukladno tome, Sud nije bio nadležan ispitati materijalne prigovore podnositelja zahtjeva, te je zahtjev proglasio nedopuštenim.

Andreou protiv Turske

3. lipnja 2008. (presuda)

Podnositeljica zahtjeva, koja je sada pokojna, prigovorila je da su 14. kolovoza 1996. godine na nju pucale i ozlijedile je turske oružane snage, tijekom tenzija u zaštitnoj zoni Ujedinjenih naroda u blizini Dherynije (Cipar), dok je stajala izvan zaštitne zone UN-a u području koje je bilo blizu kontrolne točke grčko-ciparske Nacionalne garde.

Sud je utvrdio da je Turska preuzela odgovornost na temelju Konvencije. Prema priopćenju UN-a o događajima, ozljede podnositeljice zahtjeva prouzročilo je tursko i/ili tursko-ciparsko uniformirano osoblje koje je pucalo na rulju i koje se u vrijeme pucanja nalazilo na području „Turske Republike Sjeverni Cipar“. Kada je podnositeljicu zahtjeva pogodio metak, stajala je ispred zaštitne zone UN-a i u neposrednoj blizini kontrolne točke grčko-ciparske Nacionalne garde. Za razliku od podnositelja zahtjeva u predmetu *Banković i drugi* (vidjeti gore, stranica 5.), ona je sukladno tome bila na teritoriju obuhvaćenom Konvencijom. Iako je podnositeljica zahtjeva pretrpjela svoje ozljede na teritoriju nad kojim Turska nije imala nikakvu kontrolu, pucanje po rulji iz neposredne blizine, koje je bilo izravni i neposredni uzrok navedenih ozljeda, bilo je takvo da se treba smatrati da je podnositeljica zahtjeva unutar nadležnosti Turske.

Radnje međunarodnih sudova koji imaju sjedište na teritoriju države stranke EKLJP-a

Diokaba Lambi Longa protiv Nizozemske

9. listopada 2012. (odluka o dopuštenosti)

Ovaj se predmet odnosio na kongoanskog državljanina koji je premješten na Međunarodni kazneni sud (ICC) kako bi dao iskaz kao svjedok obrane koji je nakon svjedočenja podnio

zahtjev za azil u Nizozemskoj. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je bio nezakonito pritvoren na nizozemskom tlu i da mu nije pružena mogućnost da traži puštanje na slobodu. Odlučujući po prvi put o ovlasti držanja pojedinaca u pritvoru međunarodnih kaznenih sudova čija su sjedišta na teritoriju neke države ugovornice, Sud je zaključio da podnositelj zahtjeva, pritvoren na teritoriju države ugovornice (Nizozemska) od strane međunarodnog kaznenog suda (ICC) na temelju sporazuma sklopljenih s državom koja nije stranka Konvencije (Demokratska Republika Kongo) nije bio u nadležnosti Nizozemske. Sud je stoga utvrdio da je zahtjev nedopušten.

Kontakt s medijima:
Tel.: +33 (0)3 90 21 42
08

Za ovaj prijevod, koji se objavljuje u dogovoru s Vijećem Europe i Europskim sudom za ljudska prava, odgovoran je isključivo Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.